

‘Het is ontzettend slopend als je het goed wilt doen’

Interview met mevr. P.B.M. van Dijk

P.B.M (Nel) van Dijk (geboren te Tilburg op 22 oktober 1952) was van 1982 tot 1986 lid van het partijbestuur van de Communistische Partij Nederland (CPN). In 1987 werd zij lid van het Europees Parlement voor het Groen Progressief Akkoord. Onder deze naam namen in 1984 de CPN, de Politieke Partij Radikalen (PPR), de Pacifistisch Socialistische Partij (PSP) en de Groene Partij Nederland (GPN) gezamenlijk deel aan de Europese verkiezingen. Vijf jaar later namen dezelfde partijen – maar nu zonder de GPN – deel aan de Europese verkiezingen onder de naam Regenboog. In 1990 fuseerden deze partijen met de Evangelische Volkspartij tot GroenLinks. Tijdens haar periode in het Parlement hield Van Dijk zich onder meer bezig met sociale zaken en werkgelegenheid, vrouwenrechten, vervoer en toerisme. Ze heeft diverse rapporteurschappen op haar naam staan, ten aanzien van onder meer trans-Europese netwerken, vervoer van chemische en radioactieve stoffen en vervoer van paarden en andere levende dieren. Ze kreeg landelijke bekendheid door haar strijd tegen fraude en te luxe regelingen voor Europarlementariërs. In 1998 verliet ze het Europarlement om directeur te worden van het Landelijk Bureau Leeftijdscriminatie. Sinds 2003 is zij directeur van Instituut voor Publiek en Politiek wat sinds 1 oktober 2010 onderdeel is van het Huis voor democratie en rechtsstaat.¹

– Hoe bent u lid geworden van het Europees Parlement? Was dat uw persoonlijke ambitie of bent u door uw partij gevraagd?

Ik ben ervoor gevraagd, ik was er helemaal niet op voorbereid. Ik ben eerst gevraagd om namens de CPN de onderhandelingen met de andere partijen te voeren. Toen heb ik eerst gezegd: “Nou, daar heb ik echt geen tijd voor.” Vervolgens hebben ze me gevraagd als plaatsvervanger in die onderhandelingen. De eerste de beste keer dat degene die de onderhandelingen zou doen zich afmeldde, ben ik er naar toegegaan. Ik werd er vervolgens enorm door gegrepen, dus toen heb ik het maar gewoon gedaan. Daar heb ik nooit spijt van gehad. Ik moest er wel elke keer voor uit Brabant komen, terwijl die vergaderingen ’s avonds in Amsterdam plaatsvonden, maar ik vond dat echt een fantastisch proces. Ik kon er zelf heel moeilijk afstand van nemen. En toen ik het proces mede tot een goed einde had gebracht, was ik er niet op voorbereid dat ik gevraagd zou worden plaats te nemen op de lijst, maar dat gebeurde wel. Daar heb ik vervolgens echt over moeten nadenken, of ik dat wel wilde.

– Dat kan ik me voorstellen, want het Europarlement had toen nog niet zoveel bevoegdheden als nu. Op welke wijze wogen de positie en het aanzien van het Europees Parlement mee in uw beslissing om zitting te nemen in het parlement?

Dat speelde helemaal geen rol in mijn beslissing. ik was er totaal niet mee bezig geweest en ik had een klein kind van een jaar of vijf. Dus ja, dat was eigenlijk veel belangrijker dan wat zich in Brussel en Straatsburg afspeelde. Maar het is waar dat het Parlement toen nauwelijks bevoegdheden had. Het

¹ Biografische gegevens zijn afkomstig van www.parlement.com, geraadpleegd 28 februari 2011.

had wat bevoegdheden rondom de begroting, maar dat waren toch vooral blokkerende bevoegdheden. Als je in het begin net meeloopt, ben je ook enorm sceptisch. Je zag dat in zo'n relatief groot Parlement² met spreektijden van twee minuten je niet veel verder kwam dan roepen wat je ervan vond. Een serieus debat vond in het Parlement zelf niet plaats. Dat kon ook niet met een halve minuut spreektijd en geen tweede of derde termijn. Die plenaire debatten waren en zijn van een treurigheid... Ga maar eens een half uurtje op de tribune zitten, dan krijg je plaatsvervangende schaamte. In een parlement moet debat plaatsvinden en dat gebeurde niet. Die vonden plaats in commissies, en daar was nooit pers. Bovendien was het niet makkelijk te volgen vanwege de vele vreemde talen en het gebruik van vreselijk jargon. Verder zat er veel tijd tussen wat in een commissie gebeurde en wat er plenair aan de orde kwam. Wat er plenair gebeurde, was niet zo interessant, tenzij er een relletje plaatsvond. Bijvoorbeeld als 'Rote Danny' Cohn-Bendit³ – waar ik naast zat – weer eens heel hard door de zaal begon te roepen. Journalisten konden vanuit de plenaire zittingen alleen maar relletjes verslaan, terwijl in de commissies geen besluiten werden genomen, dus daar gebeurde het ook niet.

– *Kunt u uit de periode dat u in het Europees Parlement werkzaam was een voorbeeld noemen waaruit de macht van het Parlement bleek en een waar het Parlement op de grenzen van haar macht stuitte?*

De onmacht van het Parlement was natuurlijk alom aanwezig, dus wat voor voorbeelden moet ik ervan geven? Het Parlement behandelde heel veel dingen waarover ze mooie intenties uitsprak en resoluties aannam, zonder dat dat ook maar enig effect had. Sterker nog: in mijn periode was het heel gebruikelijk dat een uitspraak van het Parlement de Raad van Ministers niet eens bereikte. Dus zo onbelangrijk werd het Parlement door de Raad gevonden. Overigens ook door de Europese Commissie hoor. Ik herinner me uit de Vrouwencommissie⁴ hoe een ambtenaar van de Commissie een verhaal hield met een arrogante houding van: wij van de Europese Commissie doen het, en: o ja, jullie zijn er ook nog. Er werd eigenlijk heel badinerend met het Parlement omgesprongen. Niet alleen door de Raad, maar ook door de Commissie.

– *In hoeverre veranderde dat in de loop der tijd?*

Dat veranderde in de loop der tijd absoluut. Dat kon ook niet anders, zeker nadat de Europese Akte⁵ in werking trad. Ik vond de Europese Akte volstrekt verkeerd, want die regelde alleen maar economische zaken en zorgde ervoor dat er enorm genormeerd en gestandaardiseerd werd. Het leidde wat dat betreft tot echt bizarre debatten hoor. De Akte kende echter aan de andere kant door de introductie van de samenwerkingsprocedure ook een nieuwe bevoegdheid toe aan het Parlement. Toen *moest* de Commissie zich wel wat van het Parlement aantrekken en veranderde logischerwijs de houding van de Commissie naar het Parlement toe. En ook het werk als Europarlementariër, want je ging nu wetgevend werk doen.

² Toen Van Dijk zitting nam in 1987, telde het Europese Parlement 434 leden. Toen ze in 1998 het Parlement verliet, was dat aantal opgelopen tot 626.

³ D.M. Cohn-Bendit was binnen de Franse studentenbeweging één van de leidende figuren. Na de Parijse studentenopstand van 1968, waarvan Cohn-Bendit één van de grootste aanstichters was, werd hem de toegang tot Frankrijk ontzegd. In 1984 werd hij lid van de Duitse *Die Grünen*. In 1994 nam hij namens deze partij zitting in het Europees Parlement, vanaf 1999 voor de Franse *Les Verts* en vanaf 2004 weer voor de Duitse *Bündnis 90/Die Grünen*.

⁴ Van Dijk was van 1987 tot 1994 lid en van 1994-1998 voorzitter van de Commissie rechten van de vrouw.

⁵ De Europese Akte werd in 1986 door de lidstaten ondertekend en trad op 1 juli 1987 in werking. Van Dijk was vanaf januari 1987 lid van het Europees Parlement en heeft deze overgang dus nog net meegemaakt.

– Hoe merkte u dat verschil?

Allereerst kwam er veel meer werk op het Parlement af, omdat de lijst van onderwerpen waarover het Parlement iets te zeggen kreeg, enorm uitgebreid werd. Bovendien kregen vanaf dat moment lobbyisten steeds meer invloed in het Europees Parlement. En de contacten met de Europese Commissie kregen een ander karakter. Ik moet zeggen dat je het meeste bereikte door ervoor te zorgen dat je goede contacten onderhield met de ambtenaren van de Commissie.

– Met de ambtenaren van de Commissie of met de Commissieleden zelf?

Met de ambtenaren van de Commissie, want die Commissieleden zelf waren in de beginperiode onbereikbaar ver weg. Nee, het was zaak vooral met de ambtenaren van de commissie contacten te leggen en te houden. Want als je een goede ambtenaar wist te pakken, dan kwam je een aardig eind. Het was zaak dat je vooraan in het proces stond om te proberen die Commissie te overtuigen en dat ging het beste van één op één.

– Dat ging bij wijze van spreke via afspraken in restaurants?

Ja, je kon beter met wat mensen gaan lunchen om tot afspraken te komen.

– Vervolgens kreeg je het Verdrag van Maastricht en werd de codecisieprocedure geïntroduceerd.

Eerlijk gezegd was de Raad ook daarna niet erg in het Parlement geïnteresseerd. De Raad was altijd louter geïnteresseerd in het verdedigen van nationale belangen. De Raad is eigenlijk altijd het grote obstakel geweest om vooruitgang te boeken in Europa. Ze zette alleen maar stappen als er crises waren. En die crises leidden dan weer tot iets, dan werden er weer ineens sprongetjes vooruit gemaakt, of er kwam een verdragswijziging uit voort die de Europese besluitvorming verder hielp. Zo ook met het Verdrag van Maastricht. Daarbij speelde de val van de Muur in 1989 natuurlijk een belangrijke rol. Zonder de val van de Muur was het Verdrag van Maastricht niet denkbaar geweest, daar ben ik absoluut van overtuigd.

Het grappige was dat je toen zag dat ook onze eigen positie veranderde. De rechterkant van het politieke spectrum keerde zich steeds meer tegen Europese ontwikkelingen, terwijl de linkerkant van het spectrum de tegengestelde beweging maakte. Wij vonden het vanuit ons standpunt steeds belangrijker dat er op Europees niveau verdere stappen werden gezet en dat er sprake moest zijn van solidariteit in Europa en dus gewerkt moest worden aan een Europees sociaal beleid. We vonden dat niet alleen de economische aspecten aandacht moesten krijgen, want uiteindelijk vallen er dan mensen tussen wal en schip. Dat proces van verschuivende standpunten had alles te maken met de val van de Muur. Duitsland had overigens geen keuze; dat moest Oost-Duitsland wel opnemen en zijn gezicht naar het Oosten draaien, terwijl een aantal andere landen dacht: dit gaat ons heel veel geld kosten. Daarom was de samenwerkingsprocedure ook zo belangrijk, want die ministers uit die landen konden wel zeggen: "Dat gaat ons heel veel geld kosten", maar door deze procedure moest er gewoon tot oplossingen worden gekomen.

– Door de introductie van de codecisieprocedure veranderde echter toch ook veel, want als het Parlement en de Raad het met elkaar oneens waren, volgde de instelling van een bemiddelingscomité. Daardoor kreeg het Parlement wellicht meer macht, of niet?

Zeker, maar die moest bevochten worden.

– Hoe ging dat?

De Raad was natuurlijk gewend om vanuit zijn eigen positie het Parlement zoveel mogelijk te negeren. Maar dat kon dus niet meer. Die houding moest veranderen. De Commissie was daar heel welwillend in, want die had ondertussen wel geleerd om met het Parlement te *wheelen* en te *dealen*. De Raad niet. Ook het Europees Parlement moest aan de nieuwe rol wennen waarin verantwoordelijkheid voor besluitvorming moest worden genomen. Het maakt echt uit of je verantwoordelijk bent voor richtlijnen die wetgeving afdwingen of dat je, ingegeven door je overtuiging, in een debat een richting aangeeft. In de bemiddelingscomités moesten beide aan elkaar wennen. Het Europees Parlement heeft daarbij van nature een veel pro-Europesere houding dan de Raad.

– *In hoeverre versterkte de nieuwe procedure de controlerende mogelijkheden van het Europarlement?*

Ja, het versterkte de controlerende mogelijkheden van het Europarlement. Op een gegeven moment werd er schande gesproken van het feit dat de Raad niet eens kennis nam van hoe het Parlement dacht over bepaalde kwesties.

– *Werd er veel in achterkamertjes ‘bedisseld’?*

Nee, in ieder geval niet tussen de Raad, de Commissie en het Parlement. In mijn tijd vergaderde het Parlement vooral in Straatsburg en de Commissie in Brussel. De Raad was niet aanspreekbaar en dus onbereikbaar voor het Parlement. Er waren eigenlijk geen achterkamertjes waar de Raad en het Parlement elkaar tegenkwamen.

– *Ook niet in die bemiddelingscomités?*

Nee, ook niet in die bemiddelingscomités. Je kunt niet zeggen dat er sprake was van achterkamertjes.

– *Dat verbaast me, want er moest in die bemiddelingscomités immers naar een compromistekst toegeschreven worden?*

Wat daar plaatsvond was natuurlijk geen openbaar proces. Maar in zo’n comité zaten meerdere mensen uit het Parlement en die brachten na afloop verslag uit, dus het was voor het Parlement toch relatief transparant. Je hoorde wat er plaats had gevonden. En natuurlijk werd over bepaalde richtlijnen echt strijd gevoerd tussen het Parlement en de Raad om de inhoud. Maar dat was toch altijd een relatief openbare strijd en niet iets wat in achterkamertjes bedisseld werd. Misschien had het geholpen als er juist meer in achterkamertjes bedisseld werd! Het was zaak om goede contacten te hebben met de ambtenaren van de Commissie, want daar kon je het regelen. Dat was ook de juiste fase om het te regelen, want daar stond je aan het begin van het hele wetgevingsproces. En niet te vergeten de comitologie⁶.

⁶ De Europese Commissie is verantwoordelijk voor de uitwerking van een Europese richtlijn, verordening of besluit. De Commissie wordt in dit proces bijgestaan door een expert-comité: een zogenaamd comitologie-comité. Zo’n comité staat onder voorzitterschap van een vertegenwoordiger van de Commissie en bestaat verder uit ambtelijke vertegenwoordigers van de lidstaten, beleidsmedewerkers en/of themadeskundigen. De door middel van comitologie tot stand gekomen beslissingen bezitten dezelfde bindende waarde als de Europese beslissingen die hieraan ten grondslag liggen. Zo kunnen de beslissingen verplichtingen voor de nationale overheden en particulieren bevatten en moeten ze - in geval van richtlijnen - worden omgezet in nationale regelgeving.

– Ik heb de indruk dat de comitologie eigenlijk het belangrijkste traject in het besluitvormingstraject was of niet?

Ja, natuurlijk want in de comitologie-comités zaten – en zitten – ook de ambtenaren van de lidstaten. Die bepaalden samen hoe ver de Europese Commissie kon gaan. Daarna ging het naar het Parlement. En als die ambtenaren van de lidstaten niet hun ministers waarschuwden in bepaalde kwesties, dan liet de minister dat vaak gewoon passeren en kreeg je het effect dat er in de Tweede Kamer achteraf geroepen werd hoe zo iets had kunnen gebeuren.

Ik kan heel veel idiote voorbeelden noemen van zulke besluiten, zoals het harmoniseren van de schofthoogten van pony's en paarden. Die werden natuurlijk op zichzelf niet geharmoniseerd, maar bepaalde richtlijnen bepaalden dan wanneer het een pony was of een paard. Of de hoeveelheid suiker in jam, of het harmoniseren van tweekleppige weekdieren.... Of regels ten aanzien van kraakbeen in het gehakt, terwijl in Nederland altijd heel veel kraakbeen door het gehakt werd gedraaid. Dat mocht op een gegeven moment niet meer, omdat Europa dat verbood. Maar het vervelende was dat Europa nooit iets kon verbieden zonder de Raad. Dus in dat geval liet de Nederlandse minister dat dan gewoon gebeuren, omdat zijn ambtenaren daar in het proces van de comitologie onvoldoende op gelet hadden.

– In hoeverre was het als Europarlementariër mogelijk om invloed uit te oefenen op de zogeheten comitologie-procedure?

Dat was bijna onmogelijk. Dat ging nog het beste door de juiste ambtenaar in Den Haag te vinden en daar mee te praten. Er bestond weinig inzicht in welke ambtenaar in welk 'comité' aanschoof. In de praktijk was je als parlementariër niet bezig om de comitologie te beïnvloeden. Misschien ook wel omdat je niet wist welke voorstellen wanneer precies waar op tafel kwamen. De comitologie was het meest ondoorzichtige deel van de procedures.

– Toen u in 1987 zitting nam in het Europees Parlement, telde het Parlement 434 leden. Toen u in 1998 afscheid nam, was dat aantal opgelopen tot 626. Hoe was het mogelijk als individuele Europarlementariër in een parlement met meer dan 600 man iets te bereiken?

Het is heel erg moeilijk om je kop boven het maaiveld uit te steken, maar mij is het wel gelukt. Je moest heel hard werken, jezelf laten zien en kwaliteit op tafel leggen. Dan kon je namelijk op een gegeven moment voorzitter van één van de vaste commissies worden. Die commissievoorzitterschappen werden iedere tweeënhalve jaar opnieuw verdeeld. De onderhandelaars van de verschillende fracties moesten die binnen zien te slepen. Vervolgens moest je nog binnen je fractie het voorzitterschap binnen zien te halen. Het was niet vanzelfsprekend dat zo iets makkelijk ging. Verder stuurden partijen vaak niet hun topmensen naar het Europarlement, en daar heb ik misschien van geprofiteerd. En je moest natuurlijk een goede persvoorlichter hebben. Er liepen correspondenten rond in Brussel en Straatsburg, dus je moest er gewoon voor zorgen dat jij je verhaal wist te slijten bij die journalisten.

Het was ook zaak ervoor te zorgen dat je opviel en initiatief nam. Ik bemoeide me bijvoorbeeld met het conflict tussen Tsjechoslowakije en Hongarije – later tussen Slowakije en Hongarije – over de Gabčíkovo-Nagymaros waterwerken.⁷ Hongarije wilde na 1989 van dit

⁷ De vreedzame deling van Tsjechoslowakije in 1993 dreigde in gevaar te komen door een oplopend conflict tussen Hongarije en Slowakije over het bouwen van stuwdammen in de Donau bij Gabčíkovo in Slowakije en bij Nagymaros in Hongarije. Daarover waren tijdens de Koude Oorlog afspraken gemaakt die neergelegd werden in een verdrag. Voor Slowakije vormden de dammen een belangrijk symbool van nationale ontwikkeling en een belangrijke energiebron, voor Hongarije betekende het project echter een symbool van het communistische tijdperk en een milieuramp. In 1989 zegde Hongarije het verdrag eenzijdig op. Aangezien Hongarije niet meer

megalomane en milieubedreigende waterproject af, in tegenstelling tot Slowakije. Toen heb ik een coalitie gesloten met o.a. Otto von Habsburg⁸ en met de Europese Commissie. Von Habsburg had natuurlijk vooral Hongaarse belangen – en dat was ook zijn enige reden om zich met het conflict te bemoeien – maar dat werkte als een tierelier. Ik heb daarin een belangrijke rol kunnen spelen. Uiteindelijk werd het conflict voorgelegd aan het Internationale Hof van Justitie in Den Haag. Het is toen uiteindelijk op het nippertje met een sisser afgelopen.⁹ Dat waren echt spannende zaken waarin je als Europarlementariër echt een rol kon spelen. Ik liet bijvoorbeeld het Parlement wel eens een uitspraak doen in de vorm van een resolutie en dat maakte – zeker in die tijd – veel indruk in de regio. Dat was toch wel één van mijn mooiste periodes in het Parlement.

Het werken achter de schermen is dus voor een Europarlementariër zeker zo belangrijk. Dat is heel anders dan in het Nederlandse parlement waar de debatten in het openbaar plaatsvinden en waar bij de overleggen van de commissies de televisie meekijkt en de kranten over berichten. Er zijn twee dingen die Europa toen heel anders maakten, waarvan er tenminste één is overgebleven. Het Europees Parlement had toen veel minder macht dan het Nederlandse parlement. Daar is veel aan veranderd. Wat veel minder veranderd is, is de Nederlandse aandacht voor het werk van het Europees Parlement.

– Het maakte dus weinig verschil of je als Europarlementariër afkomstig was uit een groot of klein land, dan wel tot een grote of kleine partij behoorde om het nodige aan gezag te winnen en het noodzakelijke te bewerkstelligen?

Inderdaad, als je maar het initiatief nam. Daar kwam het eigenlijk op aan.

– Met welke nationaliteiten werkte u veel samen?

De contacten binnen mijn eigen fractie waren heel erg belangrijk en natuurlijk binnen de commissies. Dat waren niet noodzakelijkerwijs je eigen landgenoten. Nationaliteiten speelden eigenlijk geen rol in het Parlement.

– Was er in het Europees Parlement bijvoorbeeld dan geen Noord-Zuid-scheiding te ontwaren?

Ja natuurlijk wel. De Spanjaarden waren bijvoorbeeld veel meer bezig met gezamenlijke standpunten in te nemen dan de Nederlanders. De Nederlanders deden dat sowieso niet zo. Het gebeurde natuurlijk ook wel dat de Nederlanders vonden dat de regionale gelden naar Flevoland moesten, maar dan stemde ik gewoon tegen. Ik vond dat alleen al vanwege het geld rondpompen een idiote

mee wilde werken, zagen de Tsjechoslowaken zich gedwongen een kanaal op Slowaaks grondgebied aan te leggen, waarvan het water afkomstig was uit de Donau. Dit had tot gevolg dat de vaargeul gewijzigd zou worden. Aangezien het Verdrag van Trianon uit 1920 bepaalde dat de grens tussen Slowakije en Hongarije in het midden van de vaargeul diende te liggen, betekende iedere wijziging van de vaargeul een grenswijziging. Voor Hongarije was dit onaanvaardbaar. De spanningen liepen vervolgens hoog op doordat de Hongaarse minderheid in Slowakije zich mordicus tegen de deling verzette en een autonome status eiste. De Hongaarse regering steunde de Slowaakse Hongaren en verbond bovendien de positie van de Hongaarse minderheid met het Gabčíkovo-Nagymaros-grensconflict. Mede onder druk van de EG legden Hongarije en Slowakije het damconflict echter voor aan het Internationaal Hof van Justitie te Den Haag, zodat mede hierdoor het Tsjechoslowaakse desintegratieproces uiteindelijk zonder problemen verliep.

⁸ Otto von Habsburg was tot 1918 de laatste kroonprins van Oostenrijk-Hongarije. In 1961 deed hij afstand van zijn rechten op de Oostenrijkse troon, maar zijn rechten op de Hongaarse troon heeft hij nooit opgegeven. Hij werd Duits staatsburger en zat van 1979 tot 1999 voor de CSU in het Europees Parlement.

⁹ Zie: International Court of Justice, Case Gabčíkovo-Nagymaros Project (Hungary-Slovakia), geraadpleegd op 5 maart 2011 <http://www.icj-cij.org/docket/index.php?p1=3&p2=3&code=hs&case=92&k=8d>.

regeling, en inhoudelijk gezien vond ik dat er in Europa gebieden waren die het geld harder nodig hadden dan de provincie Flevoland.

– Als er in het Europees Parlement moest worden gestemd, liepen de standpunten dus vaak langs nationale lijnen?

Daar hebben we in onze fractie nooit zoveel last van gehad eerlijk gezegd. Je had wel op een gegeven moment binnen de socialistische fractie een groot blok Labours zitten. Toen Tony Blair in 1997 aan de macht kwam in Londen, bepaalde Blair eigenlijk wat er in het Parlement door dit blok gestemd moest worden, echt stuitend. Maar die stemden bijvoorbeeld weer niet mee met de Britse conservatieven. Er werd over het algemeen vooral gestemd langs ideologische lijnen en niet zozeer langs nationale lijnen. Wel was het zo dat er in het Europese Parlement binnen een fractie vaker verschillend werd gestemd dan bijvoorbeeld in het Nederlandse parlement. Als dat in Nederland gebeurde, wist heel Nederland het. In het Europees Parlement was het heel normaal dat binnen een fractie van dertig, veertig mensen een aantal anders stemde dan de rest.

– Onderhield u veel contacten met de partij waartoe u in Nederland behoorde? Kreeg u bijvoorbeeld instructies vanuit Den Haag?

We hielden zoveel als mogelijk contact met de politieke thuisbasis, want ook dat was onderdeel van ons werk. Maar we ondervonden geen druk vanuit onze partijen, want helaas waren ze ook binnen onze eigen partijen slecht op de hoogte van wat er gebeurde in Europa. Dat was niet zo vreemd, want die moesten het net zo goed hebben van de kranten en van de media. We legden tegenover de partijraad en congressen regelmatig verantwoording af, maar dat bleef vaak beperkt tot een schriftelijke verantwoording waar het dan verder bij bleef. Verder spraken we regelmatig in Nederland, niet alleen voor onze eigen achterban, maar ook voor organisaties die daarom vroegen. Met het bestuur van het GPA was veel regelmatig contact over het beleid. Daar werd gelukkig gezamenlijk nagedacht over de standpuntbepaling. Toen GroenLinks ook als een fractie in de Tweede Kamer zat, hebben we vanuit het Europese smaldeel speciaal een fractiemedewerker belast met het onderhouden van de contacten met de fractie in de Tweede Kamer. Dat heeft erg geholpen om de beide fracties met gedeelde standpunten te laten komen.

– In hoeverre diende volgens u een Nederlandse Europarlementariër de Nederlandse kiezer en dus ook het Nederlandse belang te vertegenwoordigen?

Je dient niet het belang van dé Nederlandse kiezer, maar die van de kiezers die op jou gestemd hebben. Dat denk je in ieder geval. Je bent eigenlijk niet met het Nederlandse belang bezig, maar met het Europese belang. Je stemt volgens de idealen of ideeën of opvattingen die aansluiten bij jouw eigen partij, maar ook aansluiten bij die andere partijen die in die fractie vertegenwoordigd zijn. Ik had best ideologische problemen met de Ierse of de Zweedse Groenen, maar dan nog stond ik daar veel dichterbij dan bij fracties met een andere ideologische kleur.

(.....)

Het interview vond plaats op 22 februari 2011 te Den Haag.